

Uss duain forzas giuvnas sorprendender la bartga

La fin da l'onn banduna la chanceliera l'administraziun federala

CUN CORINA CASANOVA
HA DISCURRÌ CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Ella è l'emprima Grischuna e l'emprima Rumantscha en quest uffizi. La fin december banduna ella la chanzlia federala. Avant ses cumià ha l'anr anc visità la chanceliera en ses biro a Berna.** Ina revista da la Svizra franzosa ha fatg descriver *Corina Casanova* sesezza en quatter plets: «Joviale, curieuse, discrète, tolérante», ha la chanceliera dà per risposta.

Cu essas Vos «curieuse»?

Corina Casanova: Jau sun mirvegliusa da natira anora. Jau sun mirvegliusa per emprender d'enconuscher autra glieud, autras culturas, autras regiuns dal mund ed auters champs professiunals.

Cu essas Vos «discrète»?

Era sch'jau sun mirvegliusa sun jau tuttina discreta en quest senn ch'jau n'hai betg mirveglias da savair detagls intims, quai na m'interesscha betg. En mes uffizi èsi era d'avantatg dad esser discreta.

E toleranta?

Jau sun gea creschida si en duas differents culturas rumantschas. Jau sun vegnida educada dad esser toleranta visavi glieud dad autras culturas e dad autras derivanzas.

Dapi 23 onns lavur jau en l'administraziun federala

Avevas Vos gia d'uffant quests tratgs? U'èn els sa svilupads en l'uffizi?

Po dar. Jau pens ch'els fan part da mai sco persuna. Ma en il decurs da mia vita professiunala èn els sa chapescha s'accentuads.

In ulteriur tratg tipic è Vossa mudestadad. Sch'ins discurreva cum Vos han ins il sentiment sco da discurre cun ina vischina e betg cun la pli auta emploiada da la confederaziun. Co è quai pussaivel?

Engraziel per il compliment. Jau sai dander ch'jau vegn ed enconusch mias ragischs. La lavur ch'jau hai pudì far è ina gronda schanza, in grond privilegi. Ma igl è impurtant da restar cun ils pes sin terra.

Sco scheffà da bunamain 300 collavurats na tanscha mudestadad betg. I dat segir bieras situaziuns che Vos stuais esser autoritara.

Per mai èsi impurtant da savair tge ch'jau vi. Jau lavur ensemen en la direziun cun ils vicechanceliers ed il schef dals servetschs interns. Nus avain ina finamira e determinà la strategia. Ils collavurats san vi da tge ch'els èn e che nus giain questa via.

Vus essas pir otg onns en uffizi. Pertge chalais Vos uschè baud?

Per far plaz. A novas forzas. Jau sun stada otg onns en uffizi, pia duas legislaturas. Avant sun jau stada dus onns vicechanceliera ed en tut 23 onns en l'administraziun federala. Da là ennà èsi in bun temp da chalar. Uss duain forzas giuvnas prender entamaun questa bartga.

Tge stat tut sin l'agenda fin il davos da december?

Sut Corina Casanova ha la chanzlia federala fatg in svilup considerabel – tant «tecnicamain» sco era cun dapli incumbensas. MAD

Nus avain pliras sedutas dal cussegl federal. Ils 9 da december vegn elegì in nov commember dal cussegl federal ed in nov chancelier u ina nova chanceliera che nus introducun. Igl è da ventscher pliras lavurs. Suentar hai jau da surdar la chanzlia a mes successur. I dat anc blier da far.

Co prendais Vos cumià?

Igl è impurtant per mai da prender cumià da mes collavurats. Jau hai lavurà fitg gugent cun els. Nus faschain nagut special. I dat in aperitiv da Nadal sco mintg'onn ed igl è simplamain mes davos Nadal en la chanzlia nua ch'jau pos dar adia ed oravant tut engraziar a tuts.

Tge vegnis Vos a prender cun Vos ord Voss biro?

Mo mias chaussas personalas ch'èn sin la curuna: ils cudeschs e vocabularis, era rumantschs. Quai èn mes documents personalas. E sa chapescha bieras bunas regurdientschas.

Tge vegn suenter?

Vacanzas.

Nua giais?

En l'America latina.

Il patratg da servir sto esser en il center

Datti ina dumonda per ina proxima incumbensa? Forsa sin champ diplomatic u internaziunal? Vus essas gea anc memia giuvna per chalar dal tut?

(Ella ri.) Jau vegn sessanta.

Bun, ins po sa chapescha gia chalar cun sessanta. La vegliadetgna da pensium è dentant pir cum 65 onns.

Quella da las dunnas è cun 64 onns. Jau n'hai vairamain betg gi temp da m'occupar da mes futur ed jau na prend quest onn naginas decisziuns.

La fin d'october han ins elegì in nov president per la Lia Rumantscha. En gliez connex è trasora crudà Voss num. Avevas Vos en intgins onns ina giada gust sin in tal post?

Uss han ins elegì in nov president. Igl è ina buna elecziun. Jau hai adina ditg ch'jau na decidia nagut quest onn. A plitard na deditgesch jau uss nagins patratgs.

Sch'ins lavura intensiv ed ha ina gronda truscha pens'ins savens, sch'jau hai ina giada temp, fatsch jau lura quai u tschai? Sin tge As allegrais Vos?

Sin chaussas culturalas, concert, kino, leger u sport. Jau cuschin gugent per autra glieud e stun gugent da cumpagnia.

Ina chanceliera federala na fa nagina politica. Vus avais dentant gi da tegnair blers plets. Quels cumtegnan mainsvart ina sbrinzla politica. L'emprim d'avust 2011 avais Vos per exempel ditg che la Svizra saja in pajais d'immigraziun. Schessas Vos oz era anc quai?

Lezza giada hai jau regurdà a la Svizra dal 19avel tschientaner ch'era da lezzas uras in pajais pover. Pervi dal pauperissem hai dà in'emigraziun. Da l'autra vart avain nus adina era gi in'immigraziun che ha gidà che la Svizra daventia in pajais ritg. Quai è nossa istorgia. Quella vala anc adina.

Era suenter il gea a l'iniziativa d'immigraziun da massa?

Ch'i va oz uschè bain cun nus avain nus d'engraziar gist er a glieud ch'è vegnida da l'exteriur – lavurers u impressaris che han sustegnì l'economia. Las cunvegns bilaterals èn era stadadas da grond avantatg per l'economia svizra.

Sin Vossa pagina d'internet pon ins leger tuts Voss plets. Ins chatta adina er ina istorgia – uss gist quella cun il titel «La democrazia n'è mai perfetga». Tge fissi da midar per che la democrazia svizra daventia in zichelin pli perfetga?

Plitost piculezzas. Ella è gia perfetga. Nossa bainstanza ha da far blier cun la democrazia: Pli bain ch'ina populaziun po participar a las decisziuns, tant meglier ch'igl è per il bainstar economic d'in pajais. Da là ennà avain nus cuntanschi fitg blier. Tge ch'i fiss anc da far: promover la giuventetgna per ch'ella sa participeschia era. Jau hai adina propaga ch'ils giuvens possian votar gia cun 16 onns. En quella vegliadetgna cuntanschan ins ils giuvenils anc en scola en l'instrucziun civica.

Ina surpraisa sin Vossa pagina d'internet è la poesia rumantscha «Il clinöz». Vus l'avais scrit davart l'anè da Vossa mamma. Purtais Vos quest anè?

Jau al port savens. Igl è in aquamarin blau che mia mamma ha survegnì da mes bab, ella l'ha lura regalà a mai. Jau hai laschè midar el. Uss hai jau plaschair da l'anè e tegn aut el. Igl è in stgazi ed ina bella regurdientscha a mes geniturs.

Nus avain digitalisà las sedutas dal cussegl federal

La lescha descriva las obligaziuns da la chanzlia federala. Ad ina chance- liera u ad in chancelier resta in tschert spazi per agens accents. Co avais Vos nizzegià quest spazi?

Oravant tut cun professionalisar noss servetschs. Nus avain per exempel digitalisà las sedutas dal cussegl federal. Ed a partir da l'emprim da schaner valan las publicaziuns electronicas sco decisivas. Nus avain fatg vinavant cun votar ed eleger electronicamain. Jau hai era mess in accent per cuntanscher ina comunicaziun adattada cun ils meds ch'ins dovra ozendi. Quai èn stads mes accents. En quest senn hai jau pudì far blier. L'idea è adina che la chanzlia federala mettia a disposiziun servetschs: per il cussegl federal, per las medias e per la populaziun.

Il svilup tecnic para dad esser tipic per Vos? Gia sco scheffà da comunicaziun tar ils servetschs parlamentars avais Vos introducì la digitalisaziun.

Igl è plitost ina dumonda dal temp ed ina necessitad. Jau mezza na tutg gea betg tar la generaziun dals «digital natives».

Ma Vus avais introducì che la publicaziun da la versiun digitala vala a partir dal 2016 sco lianta e betg pli la versiun sin palpìri en il fegl uffizial.

Jau crai ch'il temp dumondia simplamain dad ir en questa direziun.

In'otra persuna avess forsà anc spetgà e ditg ch'i na fetschia nagina prescha d'introducì il primat da la versiun digitala.

Forsa ha quai schon era da far in pau cun mia vart mirvegliusa e da vulair ir vinavant.

Vus avais er introducì in accompagnament per novs cussegliers federals. Tge munta quai per il cusseglier federal ch'il parlament elegia ils 9 da december?

Gia a partir da l'emprim di sa midì blier per questa persuna. Ella dovra instruments per lavurar e nus mettain per exempel a disposiziun in biro en la chanzlia federala nua che questa persuna po cumenzar a lavurar.

E tge impuls avais Vos dà per intensivar il contact cun ils chantuns?

Nus faschain amogna al president d'organisar sedutas extra muros cun il cussegl federal. En sazez sa tracta da sedutas normalas, simplamain en in auter chantun. Là organisain nus lura anc ina sentupada cun la regenza chantunala e cun la populaziun.

In pau sco il «viadi da scola» dal cussegl federal?

Lez hai gia adina dà: La presidenta u il president mussa ses chantun a ses collegas. I dat era sentupadas cun la populaziun. Ma i na dat betg ina seduta dal cussegl federal cun tractandas e dossiers sco tar las sedutas extra muros.

Cussegliers federals èn persunas da pussanza e magnats che chapeschan da sa far valair. Vus organisais las sedutas. N'è quai betg stentus sche mintga cusseglier federal emprova da metter sias fatschentas en il center?

La chanzlia federala prepara las sedutas e fa ina glista da tractandas. I dat differents categorias: Sin fundament da la procedura da consultaziun savain nus sch'ina fatschenta passa levamain u sch'è dat discussiun. La presidenta maina la seduta e la finamira è da chattar ina schliaziun cun ina maioritad che vegn acceptada ed ha vinavant success.

N'avais Vos mai gi gust da sezza far politica?

Na, quai na hai jau betg. Sin fundament da mes curs da vita che m'ha manà en l'exteriur n'hai jau mai gi gust da far politica activamain. Jau ma sent fitg bain uschia.

Tuttina, en Voss rom avais Vos influenzà e pudais instradar midadas. Datti insatge che Vus essas loscha d'avair mess en roda?

Gea, en sazez è l'entira funcziun sco chanceliera in privilegi. Sco chanceliera hai jau da metter a disposiziun ils servetschs da l'entira chanzlia federala per il cussegl federal, il parlament, la populaziun e las medias. Quai è ina lavur oravant tut davos las culissas, blier organisaziun, blier administraziun.

Jau enconusch mias ragischs

Sche Vus avessas anc ina giada da cumenzar sco chanceliera, datti chausas che Vus fassessas auter

Jau mettess anc ina giada ils medems accents. Il patratg da servir sto esser en il center. Servir per ch'i funcziunai bain, en la regenza, en collavuraziun cun il parlament, cun la populaziun e las medias. La chanzlia sco instituziun è impurtanta. Gea, jau fassess anc ina giada uschia.